

Avoim asenne ja yhteistyö voi ylittää ikäpolvien kuilun

Nina Sarmiento

Kirjastotyön tunnettuus alan ammattilaisten ulkopuolella on usein vähäinen. Työ mielletään helpoksi ja yksinkertaiseksi, eikä sen sisältöä ja muotoja ymmärretä. Nuorelle ammattilaiselle työ näyttäytyy kuitenkin toisenlaisena - kirjastotyö on mielenkiintoista, monipuolista ja haastavaa. Tiedon määrän kasvu ja muutoksen nopeus edellyttävät myös ammattitaidon jatkuvaa kehittämistä ja uuden oppimista. Alalla olisi nuoren näkökulmasta myös kehittämistä - tiedon jakaminen työssä voisi olla itsestäänselvyys ja alalla tarvittaisiin profiilin nostoa.

Monipuolinen ja vaativa työ

Kirjasto- ja tietopalveluala mielletään kokemukseni mukaan usein työksi, jossa työntekijän ajatellaan istuvan päivät pitkät siirtelemässä kirjoja tai papereita paikasta toiseen. Alan tuntemus ei ole suuri alan ammattilaisten ulkopuolella, työ mielletään helpoksi, yksinkertaiseksi ja sellaiseksi, että ”kuka tahansa nyt tuohon pystyy”. Kirjasto- ja tietopalvelualan työn sisältöä ei tunnetta eikä sen monia muotoja ymmärretä. Kirjasto- ja tietopalvelualan käsitteet ovat useille ihmisille vieraita. Jo nimessä oleva tietopalvelu-sana on vieras. Miten kuvailisit ihmisille työtäsi, kun termistössä vilahdelee sanoja kuten nimeke, luettelointi, asiasana ja Boolean logiikka?

Kirjasto- ja tietopalvelutyössä on kokemukseni mukaan hyvää se, että työ on monipuolista, mielenkiintoista ja vaativaa. Työn vaatimukset koen pääsääntöisesti positiivisena asiana, koska haasteissa onnistuminen antaa itsevarmuutta ja lisää ammattitaitoa. Työssä oppii myös koko ajan uutta, saa kehittää itseään ja tapaa mielenkiintoisia ihmisiä.

Nykyisessä työssäni olen saanut koulutusta vastaavia työtehtäviä ja enemmänkin. Pystyn käyttämään osaamistani ja saan oppia uutta. Olen saanut kyseenalaistaa ja muuttaa toimintatapoja. Minulla on ollut mahdollisuus osallistua alan koulutuksiin ja yhteistyöverkoston toimintaan.

Tulevaisuuden urapolku ei ole vielä selvillä, mutta toivon sen tuovan sopivassa määrin lisää mielenkiintoisia haasteita.

Avoim asenne yhteistyön pohjana

Nuoren osaajan vastaanottoon työpaikalla vaikuttaa organisaation työkuultuuri ja siellä työskentelevät työntekijät. Avoin asenne molemmin puolin luo perustan sujuvalle yhteistyölle, työntekijöiden iästä riippumatta. Organisaatio voi positiivisella ja kaikkia kunnioittavalla työkuultuurilla tukea nuorta osaajaa niin, että hänet vastaanotetaan hyvin työyhteisössä.

Ikäpolvien kuilu saattaa syntyä, mikäli organisaation vanhat työntekijät ovat iäkkäämpiä. Oman kokemukseni perusteella kirjasto- ja tietopalvelutyö vaatii nykyaikana nopeutta, nopeaa reagointikykyä, hyviä tietoteknisiä taitoja ja ajan hermolla pysymistä.

Vanhemmat työntekijät voivat joissakin tapauksissa kokea asemansa uhatuksi, kun organisaatioon tulee uusi, nuori työntekijä, joka hallitsee tietotekniikan, työskentelee nopeammin ja kyseenalaistaa vanhoja toimintatapoja. Nuoruus voi aiheuttaa lisäksi arvostuksen ja auktoriteetin puutetta. Ammattitaito saattaa jäädä iän varjoon ja ammattilaisen asema on ansaittava osoittamalla, että tietää asioista ”ihan oikeasti”.

Tiedon jakaminen ja uuden oppiminen on jatkuvaa

Moninaiset työtehtävät luovat joskus myös paineita ja mielessä on kysymys, että miten tulevaisuudessa pystyn muistamaan ja käsittelemään kaiken eteeni tulevan tiedon ja miten pysyn mukana nopeasti kehittyvän tietotekniikan käytössä. Haasteita tulee varmasti olemaan siinä, että saan pidettyä ammattitaitoni elävänä, myös silloin kun minusta itsestäni tulee joskus tulevaisuudessa se organisaation vanhempi työntekijä.

Työntekijöiden jatkuva kouluttaminen ja ammattitaidon ajantasaisena pitäminen auttaisi siihen, että eri ikäpolvien työntekijöiden kuilu pysyisi pienempänä. Näen, että tulevaisuudessa kouluttautuminen on enemmän itsestäänselvyys, kuin jotain erityistä. Työyhteisön eri ikäryhmien ei kannata kokea toisiaan uhkana. Tiedon jakaminen kollegoille tulisi kokea positiivisena asiana ja työtehtäviä voisi organisoida mahdollisuuksien mukaan niin, että jokainen pystyy hyödyntämään omaa ammattitaitoaan sopivalla tavalla.

Itselläni tavoitteena on, että pidän mieleni avoimena ja ylläpidän halua oppia uutta. Tietynasteista kyseenalaistamisen taitoa en halua iän karttuesa unohtaa. On myös työntekijästä itsestään kiinni, että minkälainen työntekijä hänestä itsestään vuosien varrella muotoutuu. Itse pyrin pitämään mielessä oman työurani alun ja sen haasteet, jotta en lankea muutosvastarintaa rakastavan työntekijän rooliin.

Kokonaisuuksien ja tietomäärien hallinta haasteena

Uskon, että alan työ vaatii jatkossa tekijöiltään yhä enemmän ammattitaitoa, yleissivistystä ja kokonaisuuksien hallintaa. Tietotekniikka kehittyy ja sen mukana on kehityttävä myös työntekijöiden. Sähköistyminen, niin kirjojen, asiakirjojen kuin muunkin tiedon, tuo mukanaan suuren muutoksen työn tekemiseen.

Suuri informaatiomäärä luo omat haasteensa ja kirjasto- ja tietopalvelualan ammattilaisten on opittava yhä tehokkaammin poimimaan ja erot-

telemaan suuresta informaatiomäärästä se oleellinen ja asiakkaan kannalta tarpeellinen tieto. Uskon myös, että asiakkaiden odotukset kasvavat ja kysymykset lisääntyvät, asiakkaat osaavat vaatia enemmän ja haluavat vastauksen nopeammin.

Oman haasteensa tuo työkyvyn ylläpitäminen moninaisissa työtilanteissa ja mahdollisesti vähe-nevillä henkilöstöresursseilla. Monet kirjasto- ja tietopalvelualalla työskentelevät ovat kokemuk-seni mukaan tunnollisia ja huolellisia puurtajia, joiden haasteena on välttää liiallista työssä kuor-mittumista ja stressiä.

Monimuotoinen tulevaisuus

Kirjasto- ja tietopalvelualan tulevaisuus tulee olemaan monimuotoinen. Suurimpia haasteita saattavat olla esimerkiksi ammattitaidon ylläpito muuttuvassa työympäristössä, lisääntyvä informaatiomäärä sekä työkyvyn ylläpitäminen.

Selvää on, että kirjasto- ja tietopalvelualan am-

mattilaiset joutuvat työskentelemään jatkuvassa muutoksessa. Uskon, ja toivon, että kirjasto- ja tietopalvelualan työntekijöiden arvostus kasvaa, sillä jonkun on pystyttävä suodattamaan, hakemaan ja luokittelemaan sitä valtavaa informaatiomäärää, joka meillä on vastassa.

Muutosta kaipaisin ammattialan tunnettuteen, sekä omassa organisaatiossa että sen ulkopuolella. Kirjasto- ja tietopalvelualan työntekijöiden olisi mielestäni hyvä tuoda itseään ja osaamis-

taan enemmän esille. Verkostoitumisen lisääminen ja yhteistyö eri tahojen kanssa parantaisi näkyvyyttä ja tekisi alaa ja alan osaajia tunnetuksi, myös oman ammattialan ulkopuolella. 📖

Tietoa kirjoittajasta:

*Nina Sarmiento, tietopalvelusihteeri
Puolustusministeriö
nina.sarmiento@defmin.fi*